

Hankija põhjendused Ernst & Young Baltic AS (edaspidi pakkuja) RHS § 95 lg 4 p 8 alusel kõrvaldamata jätmiseks

1. Hankija kontrollis riigihangete registri (edaspidi RHR) vahendusel varasemate hankelepingute rikkumisi ning tuvastas, et riigihanke viitenumbri 199981 tulemusena Sihtasutus Eesti Teadusagentuuriga (edaspidi ETA) 14.10.2018 sõlmitud hankelepingu osas on märgitud rikkumine, mille tulemusena alandati hinda. Hankija pöördus pakkuja poole selgituste küsimiseks ning vastavalt riigihanke alusdokumendi punktile 1.9 palus esitada ka tõendid selle kohta, et pakkuja on võtnud kasutusele meetmeid oma usaldusväärse taastamiseks. Pakkuja esitas selgitused rikkumise kohta ning kirjeldas kasutusele võetud meetmeid usaldusväärse taastamiseks. Hankija pöördus ka ETA poole täiendavate selgituste saamiseks. ETA hinnangul ei olnud tegemist olulise rikkumisega võlaõigusseaduse § 116 lõike 2 tähenduses, kuid samas oli tegu sellise rikkumisega, mida ei saanud kõrvaldada ning seetõttu otsustati hinda alandada ning hinnati mittekohase täitmise ulatuseks 10% kogu tehtud tööst.
2. RHS § 95 lg 4 p 8 kohaselt hankija võib kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja, kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust või hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.
Pakkuja kõrvaldamiseks peavad olema täidetud kõik kolm tingimust:
  1. rikutud on olulist tingimust või olulisi tingimusi;
  2. rikkumine on oluline või pidev ning
  3. rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.
3. Käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et ühe lepingu puhul on hinda alandatud. Selle õiguskaitsevahendi kasutamist on näha RHRist. Kuna RHRist on pakkuja puhul leitav vaid üks rikkumine, siis ei saa rikkumist pidada ka pidevaks.
4. RKHko 25.02.2022 nr 3-21-1733 p 14 kohaselt RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamiseks ei anna aga alust mistahes lepingurikkumine, vaid **ainult oluline või pidev rikkumine**. Rikkumise olulisust ei saa hankest kõrvaldamisel hinnata vaid selle kaudu, kui tähtsaks pidas tellija varasemas lepingus rikutud kohustust, millises ulatuses erines lepingu täitmine kokkulepitust ja millised on rikkumise tagajärjed, kuigi neid asjaolusid tuleb hindamisel arvestada. Olulise rikkumise puhul tuleks välja tuua tõsised või pidevad puudujäägid varasema lepingu olulise nõude täitmisel (vt RKHko 25.02.2022 nr 3-21-1733 p 12, ka Euroopa Kohtu otsus asjas nr C-267/18: Delta Antrepriză, p 28).
5. RHRis on hanke viitenr 199981 rikkumiste selgitusena lisatud, et uuringu läbiviimise ja lõppraportis tuvastati järgmised puudused:
  - a. Veebiküsitluse vastamismäär on madal, mistõttu ei ole võimalik selle tulemustest teha üldistatud järeldusi uuritavale ettevõtlussektorile.
  - b. Hinnangud teadus- ja arendusasutustes läbiviidava teadus- ja arendustegevuse tasemele ning vastavusele ettevõtlussektori vajadustele peaksid olema süstemaatilisemad ja põhjalikumad.
  - c. Valdkondlikud järeldused ja poliitikasoovitused peaksid olema valdkonnaspetsiifilisemad.

Riigihange: Analüüside ja uuringute läbiviimise ning prototüüpide ja pilootide loomise raamleping

Viitenumber: 246831

Hankija: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

6. Asjaoludest ei nähtu, et rikkumine oleks olnud oluline. Hinna alandamise puhul VÕS § 112 alusel võib alandada hinda võrdeliselt kohustuse mittekohase täitmise väärtuse suhtele kohase täitmise väärtusesse. Praegusel juhul on alandatud hinnamäär suhteliselt väike ja seda kinnitab ka ETA (10% kogumaksumusest). Rikkumise mitteolulisus on tõendatud ka sellega, et ETA ei pidanud rikkumist niivõrd suureks, et olulise rikkumise tõttu oleks saanud lepingust taganeda.
7. Lisaks punkti a ei saa lugeda oluliseks, kuna see ei ole täielikult pakkuja teha. Pakkuja ka selgitas, et tegid endast kõik oleneva, et saada vastuseid, kuid huvi sellise küsimustiku vastu tol hetkel oli leige. Arvestades saadud vastuseid päringule, siis punktide a, b ja c puhul ei teki kahtlust pakkuja usaldusväärsuses täita tuleviku hankelepinguid. Samuti on pakkuja võtnud kasutusele ka meetmeid oma usaldusväärsuse taastamiseks.
8. Pakkuja on ka hankijaga varasemalt sõlminud vähemalt viis hankelepingut ja need on täidetud nõuetekohaselt. Hankija hinnangul on pakkuja usaldusväärne ja võimeline hankelepingut nõuetekohaselt täitma.
9. Hankija, olles küsinud seisukohta nii rikutud hankelepingu (RHR viitenr 199981) hankijalt (s.o ETA) kui ka pakkuja käest ning tutvunud kohtupraktikaga, on seisukohal mitte kõrvaldada pakkujat hankelepingu rikkumise tõttu RHS § 95 lg 4 p 8 alusel.